

Czwartek, 18 stycznia 2007 r.

P6_TA(2007)0006

Prawo właściwe dla zobowiązań pozaumownych („RZYM II”) ***II

Rezolucja legislacyjna Parlamentu Europejskiego w sprawie wspólnego stanowiska Rady mającego na celu przyjęcie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych („RZYM II”) (9751/7/2006 — C6-0317/2006 — 2003/0168(COD))

(Procedura współdecyzji: drugie czytanie)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wspólne stanowisko Rady (9751/7/2006 – C6-0317/2006) ⁽¹⁾,
  - uwzględniając stanowisko przyjęte w pierwszym czytaniu ⁽²⁾ dotyczące wniosku Komisji przedstawionego Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2003)0427) ⁽³⁾,
  - uwzględniając zmieniony wniosek Komisji (COM(2006)0083) ⁽⁴⁾,
  - uwzględniając art. 251 ust. 2 Traktatu WE,
  - uwzględniając art. 62 Regulaminu,
  - uwzględniając zalecenia do drugiego czytania przedstawione przez Komisję Prawną (A6-0481/2006),
1. zatwierdza wspólne stanowisko po poprawkach;
  2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji.

⁽¹⁾ Dz.U. C 289 E z 28.11.2006, str. 68.

⁽²⁾ Dz.U. C 157 E z 6.7.2006, str. 370.

⁽³⁾ Dotychczas nieopublikowany w Dzienniku Urzędowym.

⁽⁴⁾ Dotychczas nieopublikowany w Dzienniku Urzędowym.

P6_TC2-COD(2003)0168

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w drugim czytaniu w dniu 18 stycznia 2007 r. w celu przyjęcia rozporządzenia (WE) nr .../2007 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych („RZYM II”)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 61 lit. c) i art. 67,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Wspólnota postawiła sobie za cel utrzymanie i rozwinięcie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. W celu stopniowego tworzenia takiej przestrzeni Wspólnota ma przyjąć środki w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych mających skutki transgraniczne w stopniu koniecznym dla prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

⁽¹⁾ Dz.U. C 241 z 28.9.2004, str. 1.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 6 lipca 2005 r. (Dz.U. C 157 E z 6.7.2006, str. 371), wspólne stanowisko Rady z dnia 25 września 2006 r. (Dz.U. C 289 E z 28.11.2006, str. 68) oraz stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 18 stycznia 2007 r.

Czwartek, 18 stycznia 2007 r.

- (2) Zgodnie z art. 65 lit. b) Traktatu środki te mają obejmować środki wspierające zgodność norm mających zastosowanie w państwach członkowskich dotyczących prawa właściwego i jurysdykcji.
- (3) Rada Europejska na posiedzeniu w Tampere w dniach 15-16 października 1999 r. zatwierdziła zasadę wzajemnego uznawania orzeczeń oraz innych decyzji organów sądowych jako podstawę współpracy sądowej w sprawach cywilnych i zwróciła się do Rady i Komisji o przyjęcie programu w zakresie środków wdrażania zasady wzajemnego uznawania.
- (4) W dniu 30 listopada 2000 r. Rada przyjęła wspólny program Komisji i Rady w zakresie środków wdrażania zasady wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych⁽¹⁾. Program określa środki odnoszące się do harmonizacji norm kolizyjnych jako środki ułatwiające wzajemne uznawanie orzeczeń.
- (5) W programie haskim⁽²⁾ przyjętym na posiedzeniu Rady Europejskiej w dniu 5 listopada 2004 r. wezwano do aktywnego kontynuowania prac nad normami kolizyjnymi odnoszącymi się do zobowiązań pozaumownych („Rzym II”).
- (6) W celu zwiększenia przewidywalności wyników sporów, pewności w zakresie prawa właściwego i swobodnego przepływu orzeczeń sądowych, prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego wymaga, aby obowiązujące w państwach członkowskich normy kolizyjne wskazywały to samo prawo krajowe, bez względu na to, do sądu jakiego państwa wniesiono sprawę.
- (7) Przedmiotowy zakres zastosowania oraz przepisy niniejszego rozporządzenia powinny być spójne z rozporządzeniem Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych⁽³⁾ („Bruksela I”), z konwencją rzymską w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych⁽⁴⁾ („konwencja rzymska”) i **przyszłym rozporządzeniem dotyczącym prawa właściwego dla zobowiązań umownych („Rzym I”)**.
- (8) Niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie niezależnie od charakteru sądu lub trybunału rozpatrującego sprawę.
- (9) Roszczenia wynikające z wykonywania władzy publicznej (*acta iure imperii*) powinny obejmować roszczenia wobec urzędników, którzy działają w imieniu państwa oraz odpowiedzialność za działania administracji publicznej, w tym odpowiedzialność funkcjonariuszy publicznych. Z tego względu kwestie te powinny być wyłączone z zakresu zastosowania niniejszego rozporządzenia.
- (10) Stosunki rodzinne powinny obejmować pokrewieństwo w linii prostej, małżeństwo, powinowactwo oraz pokrewieństwo w linii bocznej. Odniesienie w art. 1 ust. 2 do stosunków rodzających skutek porównywalny do małżeństwa i innych stosunków rodzinnych powinno być interpretowane zgodnie z prawem sądu państwa członkowskiego, do którego zwrócono się o rozstrzygnięcie sprawy.
- (11) **Normy kolizyjne określone w niniejszym rozporządzeniu obejmują również zobowiązania oparte na ścisłej odpowiedzialności, a zharmonizowane przepisy dotyczące łączników mają również zastosowanie do kwestii zdolności do ponoszenia odpowiedzialności za czyn niedozwolony.**
- (12) Pojęcie zobowiązania pozaumownego jest różnie definiowane w poszczególnych państwach członkowskich. Dlatego też do celów niniejszego rozporządzenia zobowiązanie pozaumowne powinno być rozumiane jako pojęcie autonomiczne.
- (13) Jednolite przepisy, stosowane bez względu na wskazane przez nie prawo, pozwalają unikać zakłóceń konkurencji między uczestnikami sporów w ramach Wspólnoty.
- (14) **Potrzeba unikania zakłóceń konkurencji i wymóg pewności prawnej muszą jednak być ograniczane potrzebą zapewnienia sprawiedliwości w indywidualnych przypadkach, a w konsekwencji sądy muszą mieć margines swobody w podejmowaniu decyzji.**

⁽¹⁾ Dz.U. C 12 z 15.1.2001, str. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 53 z 3.3.2005, str. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 12 z 16.1.2001, str. 1. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2245/2004 (Dz.U. L 381 z 28.12.2004, str. 10).

⁽⁴⁾ Dz.U. C 27 z 26.1.1998, str. 34.

Czwartek, 18 stycznia 2007 r.

- (15) Chociaż zasada *lex loci delicti commissi* jest podstawowym rozwiązaniem stosowanym dla zobowiązań pozaumownych prawie we wszystkich państwach członkowskich, jej zastosowanie w praktyce, w przypadku gdy elementy stanu faktycznego sprawy powiązane są z wieloma państwami, jest różne. Sytuacja taka powoduje brak pewności w zakresie prawa właściwego.
- (16) Jednolite przepisy powinny zwiększać przewidywalność orzeczeń sądowych i zapewniać odpowiednią równowagę między interesami osoby, której przypisuje się odpowiedzialność i poszkodowanego. Związek z państwem, w którym powstała szkoda bezpośrednia (*lex loci damni*), zapewnia odpowiednią równowagę między interesami osoby, której przypisuje się odpowiedzialność i poszkodowanego, a także odzwierciedla nowoczesne podejście do odpowiedzialności cywilnej i rozwój systemów odpowiedzialności na zasadzie ryzyka.
- (17) Prawo właściwe powinno zostać określone na podstawie miejsca powstania szkody, niezależnie od państwa lub państw, w których mogłyby wystąpić skutki pośrednie. Zatem, w przypadku szkody na osobie lub szkody na mieniu, państwo, w którym powstaje szkoda powinno być państwem, w którym, odpowiednio, została poniesiona szkoda na osobie lub szkoda na mieniu.
- (18) Ogólną zasadą niniejszego rozporządzenia powinna być zasada „*lex loci damni*”, określona w art. 4 ust. 1. Art. 4 ust. 2 powinien być postrzegany jako wyjątek od tej ogólnej zasady, tworzący szczególne powiązanie, w przypadku gdy strony mają miejsce zwykłego pobytu w tym samym państwie. Art. 4 ust. 3 powinien być rozumiany jako „klauzula korekcyjna” względem art. 4 ust. 1 i 2, w przypadku gdy ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że czyn niedozwolony pozostaje w znacznie ściślejszym związku z innym państwem.
- (19) W przypadku gdy zasada ogólna nie pozwala na zapewnienie odpowiedniej równowagi pomiędzy wchodzącymi w grę interesami, należy ustanowić przepisy szczególne odnoszące się do poszczególnych typów czynów niedozwolonych.
- (20) W odniesieniu do odpowiedzialności za produkt norma kolizyjna powinna zapewniać sprawiedliwy rozkład ryzyka występującego nieodłącznie w nowoczesnym, technologicznie zaawansowanym społeczeństwie, ochronę zdrowia konsumentów, stymulowanie innowacji, zagwarantowanie niezakłóconej konkurencji oraz ułatwianie handlu. Stworzenie systemu kaskady łączników wraz z klauzulą przewidywalności stanowi zrównoważone rozwiązanie w odniesieniu do tych celów. Pierwszym elementem, który należy uwzględnić jest prawo państwa, w którym poszkodowany miała swoje miejsce zwykłego pobytu w chwili powstania szkody, jeżeli produkt wprowadzono do obrotu w tym państwie. Pozostałe elementy kaskady zostają zastosowane, jeżeli produktu nie wprowadzono do obrotu w tym państwie, bez uszczerbku dla art. 4 ust. 2 oraz możliwości znacznie ściślejszego związku z innym państwem.
- (21) W sprawach dotyczących **nieuczciwych praktyk handlowych** norma kolizyjna powinna chronić konkurentów, konsumentów i społeczeństwo oraz zapewniać prawidłowe funkcjonowanie gospodarki rynkowej. Powiązanie z prawem państwa, w którym występuje lub jest prawdopodobne wystąpienie **wpływu na rynek**, zasadniczo spełnia te cele.
- (22) Zobowiązania pozaumowne wynikające z ograniczenia konkurencji powinny obejmować naruszenia zarówno krajowego, jak i wspólnotowego prawa konkurencji. Prawem właściwym dla takich zobowiązań pozaumownych powinno być prawo państwa, na którego rynku praktyki te wywołują skutek lub na którego rynku zachodzi prawdopodobieństwo wywołania przez nie skutku, pod warunkiem że skutek ten jest bezpośredni i istotny. W przypadku gdy szkoda zostaje poniesiona w więcej niż jednym państwie, stosowanie prawa któregośkolwiek z tych państw powinno być ograniczone do szkody, która powstała w tym państwie.
- (23) Pojęcie **nieuczciwych praktyk handlowych** **obejmuje** zakazy zawierania porozumień między przedsiębiorstwami, decyzje związków przedsiębiorstw i wszelkie praktyki uzgodnione, które mogą wpływać na handel między państwami członkowskimi, i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji w państwie członkowskim lub w ramach rynku wewnętrznego, jak również zakazy nadużywania pozycji dominującej w państwie członkowskim lub w ramach rynku wewnętrznego **w rozumieniu art. 81 i 82 Traktatu**.

Czwartek, 18 stycznia 2007 r.

- (24) **„Szkody w środowisku” powinny obejmować szkody na chronionych gatunkach i siedliskach przyrodniczych, szkody wyrządzone w wodach i szkody dotyczące powierzchni ziemi, jak określono w art. 2 dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu⁽¹⁾.**
- (25) W odniesieniu do szkód na środowisku, art. 174 Traktatu, zgodnie z którym wymaga się wysokiego poziomu ochrony, w oparciu o zasadę ostrożności oraz zasadę działania zapobiegawczego, zasadę naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła oraz zasadę „zanieczyszczający płaci”, w pełni usprawiedliwia zastosowanie zasady uprzywilejowania poszkodowanego. Kwestia, kiedy osoba dochodząca odszkodowania może dokonać wyboru prawa właściwego, powinna być określana zgodnie z prawem państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma sąd.
- (26) W odniesieniu do naruszeń praw własności intelektualnej, powinna zostać zachowana powszechnie uznana zasada *lex loci protectionis*. Do celów niniejszego rozporządzenia, termin „prawa własności intelektualnej” powinien być interpretowany jako oznaczający, na przykład, prawa autorskie, prawa pokrewne, odrębne prawo do ochrony baz danych i prawa własności przemysłowej.
- (27) Dokładne pojęcie sporu zbiorowego, takiego jak strajk lub lokaut, różni się w poszczególnych państwach członkowskich i jest uregulowane przepisami wewnętrznymi każdego z państw członkowskich. Dlatego też, mając na celu ochronę praw i obowiązków pracowników i pracodawców, w niniejszym rozporządzeniu przyjęto jako zasadę ogólną, że prawem właściwym dla sporu zbiorowego powinno być prawo państwa, w którym spór taki ma miejsce.
- (28) Zasada szczególna dotycząca sporu zbiorowego, określona w art. 9, nie narusza warunków dotyczących przeprowadzania takich sporów zgodnie z prawem krajowym oraz nie narusza statusu prawnego związków zawodowych lub odpowiednich organizacji pracowniczych, przewidzianego prawem państw członkowskich.
- (29) **W odniesieniu do naruszenia prawa do prywatności lub innych dóbr osobistych niniejsze rozporządzenie nie uniemożliwia państwom członkowskim stosowania ich przepisów konstytucyjnych dotyczących wolności prasy i swobody wyrażania się w mediach. Za kraj, w którym zaistniał lub może zaistnieć najbardziej znaczący element lub elementy szkody, powinien być uznany kraj, do którego publikacja lub emisja są głównie kierowane, bądź, jeżeli nie jest to oczywiste, kraj, w którym dokonuje się kontroli redakcyjnej – prawo tego właśnie kraju powinno być stosowane. Ustalenie kraju, do którego kierowane są publikacja lub emisja powinno się odbywać w szczególności poprzez określenie języka publikacji bądź emisji lub poprzez sprzedaż bądź liczbę odbiorców w danym kraju w proporcji do całkowitej sprzedaży lub liczby odbiorców, lub poprzez połączenie tych czynników. Podobne okoliczności powinny być stosowane w odniesieniu do publikacji w Internecie lub innych sieciach elektronicznych.**
- (30) Należy ustanowić zasady szczególne dla przypadków, gdy szkodę wywołało zdarzenie inne niż czyn niedozwolony, takie jak bezpodstawne wzbogacenie, prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia lub *culpa in contrahendo*.
- (31) Do celów niniejszego rozporządzenia *culpa in contrahendo* jest pojęciem autonomicznym, które niekoniecznie powinno być interpretowane w sposób przyjęty w prawie krajowym. Powinno ono obejmować naruszenie obowiązku tajemnicy oraz zerwanie negocjacji umownych. Art. 12 obejmuje jedynie zobowiązania pozaumowne bezpośrednio związane z kontaktami handlowymi przed zawarciem umowy. Oznacza to, że jeżeli podczas negocjacji umownych, osoba dozna szkody na osobie, powinno stosować się art. 4 lub inne odpowiednie przepisy niniejszego rozporządzenia.
- (32) W celu poszanowania woli stron oraz zwiększenia pewności prawnej, strony powinny mieć możliwość dokonania wyraźnego wyboru prawa właściwego dla zobowiązania pozaumownego. Słabsze strony powinny podlegać ochronie poprzez uzależnienie tego wyboru od spełnienia określonych warunków. **Co więcej, konieczne jest poszanowanie woli stron, jeżeli wyboru prawa mającego zastosowanie do czynu niedozwolonego może racjonalnie dokonać sąd.**

⁽¹⁾ Dz.U. L 143 z 30.4.2004, str. 56. Dyrektywa zmieniona dyrektywą 2006/21/WE (Dz.U. L 102 z 11.4.2006, str. 15).

Czwartek, 18 stycznia 2007 r.

- (33) Względy interesu publicznego uzasadniają przyznanie sądom państw członkowskich możliwości stosowania, w wyjątkowych okolicznościach, wyjątków opartych na klauzuli porządku publicznego i przepisach wymuszających swoje zastosowanie.
- (34) **Należy jasno stwierdzić, że przy ustalaniu wysokości odszkodowania w przypadku obrażeń ciała, sąd rozpatrujący sprawę powinien stosować zasadę restitutio in integrum, biorąc pod uwagę rzeczywiste okoliczności w kraju zamieszkania ofiary. Powinno ono obejmować w szczególności rzeczywiste koszty pomocy lekarskiej i opieki powypadkowej.**
- (35) **Strona w procesie występująca przed sądem lub trybunałem krajowym z roszczeniem lub roszczeniem wzajemnym, które jest objęte niniejszym rozporządzeniem, może rozważyć wszelkie kwestie dotyczące prawa właściwego związane z danym roszczeniem lub roszczeniem wzajemnym i, w stosownych przypadkach, powiadomić sąd lub trybunał oraz pozostałe strony zgodnie z przepisem lub przepisami prawnymi, które zdaniem strony w procesie mają zastosowanie do całości lub części jej roszczenia.**
- (36) W celu zapewnienia odpowiedniej równowagi pomiędzy stronami, należy, tak dalece jak to jest stosowne, uwzględniać zasady bezpieczeństwa i postępowania, obowiązujące w państwie, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące szkodę, nawet jeżeli zobowiązanie pozaumowne podlega prawu innego państwa. Pojęcie „zasady bezpieczeństwa i postępowania” powinno być interpretowane jako odnoszące się do wszystkich uregulowań, mających jakikolwiek związek z bezpieczeństwem i sposobem postępowania, w tym na przykład, do przepisów dotyczących bezpieczeństwa drogowego w razie wypadku.
- (37) **Podobnie jak w konwencji rzymskiej, obowiązuje zasada iura novit curia. Sąd powinien sam z urzędu stwierdzić treść prawa obcego. W celu stwierdzenia treści prawa obcego strony powinny mieć możliwość służenia sądowi pomocą, natomiast sąd powinien mieć możliwość wezwania stron do współpracy.**
- (38) Należy unikać rozproszenia norm kolizyjnych w ramach kilku instrumentów oraz różnic pomiędzy tymi normami. Niniejsze rozporządzenie nie wyklucza jednak możliwości włączenia norm kolizyjnych odnoszących się do zobowiązań pozaumownych do przepisów prawa wspólnotowego w odniesieniu do szczególnych kwestii.
- Niniejsze rozporządzenie nie uchybia stosowaniu innych instrumentów ustanawiających przepisy mające wesprzeć właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, jeżeli nie mogą one być stosowane łącznie z prawem wskazanym przez przepisy niniejszego rozporządzenia.
- (39) Ze względu na poszanowanie międzynarodowych zobowiązań państw członkowskich, niniejsze rozporządzenie nie powinno naruszać umów międzynarodowych, których stroną, w chwili przyjęcia niniejszego rozporządzenia, jest jedno lub więcej państw członkowskich. W celu zwiększenia dostępności przepisów obowiązujących w tej dziedzinie Komisja, na podstawie informacji przekazanych przez państwa członkowskie, powinna opublikować w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej wykaz właściwych konwencji.
- (40) Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek dotyczący procedur i warunków, zgodnie z którymi państwa członkowskie byłyby upoważnione do negocjowania i zawierania w swoim imieniu umów z państwami trzecimi w indywidualnych i wyjątkowych przypadkach dotyczących kwestii sektorowych, które to umowy zawierałyby postanowienia dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych.
- (41) W związku z tym, że cel niniejszego rozporządzenia nie może zostać osiągnięty w wystarczającym stopniu przez państwa członkowskie, natomiast, z uwagi na skalę działania i skutki rozporządzenia, możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu.
- (42) Zgodnie z art. 3 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Zjednoczone Królestwo i Irlandia powiadomiły o swoim zamiarze uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu niniejszego rozporządzenia.

Czwartek, 18 stycznia 2007 r.

- (43) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu w sprawie stanowiska Danii dołączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia oraz nie jest nim związana i nie podlega jego stosowaniu,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Rozdział I

Zakres zastosowania

Artykuł 1

Zakres materialny

1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do zobowiązań pozaumownych w sprawach cywilnych i handlowych, powiązanych z prawami różnych państw. Niniejszego rozporządzenia nie stosuje się, w szczególności, do spraw podatkowych, celnych lub administracyjnych, ani do odpowiedzialności państwa za działania i zaniechania w wykonywaniu władzy publicznej („*acta iure imperii*”).
2. Z zakresu zastosowania niniejszego rozporządzenia wyłączone są:
  - a) zobowiązania pozaumowne wynikające ze stosunków rodzinnych oraz stosunków uznawanych, zgodnie z prawem dla nich właściwym, za mające podobne skutki, w tym zobowiązania alimentacyjne;
  - b) zobowiązania pozaumowne wynikające z małżeńskich ustrojów majątkowych, z ustrojów majątkowych stosunków uznawanych, zgodnie z prawem dla nich właściwym, za mające podobne skutki do małżeństwa, z dziedziczenia testamentowego i ustawowego;
  - c) zobowiązania pozaumowne wynikające z weksli, czeków, weksli własnych oraz innych zbywalnych papierów wartościowych w zakresie, w jakim zobowiązania z tych innych zbywalnych papierów wartościowych wynikają z ich zbywalnego charakteru;
  - d) zobowiązania pozaumowne wynikające z prawa spółek i innych jednostek organizacyjnych, posiadających lub nieposiadających osobowość prawną, dotyczące kwestii takich jak utworzenie – poprzez rejestrację lub w inny sposób, zdolność prawną, ustrój wewnętrzny lub rozwiązanie spółek i innych jednostek organizacyjnych, posiadających lub nieposiadających osobowość prawną, osobista odpowiedzialność organów i wspólników za zobowiązania spółki lub jednostki organizacyjnej oraz osobista odpowiedzialność audytorów wobec spółki lub wobec jej wspólników w związku z badaniem dokumentów rachunkowych;
  - e) zobowiązania pozaumowne wynikające ze stosunków pomiędzy założycielami, powiernikami i beneficjentami trustu utworzonego dobrowolnie;
  - f) zobowiązania pozaumowne wynikające ze szkód **jądrowych**.
3. **Niniejsze** rozporządzenie nie stosuje się do dowodów i procedur, bez uszczerbku dla **art. 21, 22 i 23**.
4. Do celów niniejszego rozporządzenia, „państwo członkowskie” oznacza każde państwo członkowskie, z wyjątkiem Danii.

Artykuł 2

Zobowiązania pozaumowne

1. Do celów niniejszego rozporządzenia, szkoda obejmuje wszelkie następstwa wynikające z czynu niedozwolonego, bezpodstawnego wzbogacenia, prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia lub *culpa in contrahendo*.
2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się także do zobowiązań pozaumownych, co do których zachodzi prawdopodobieństwo ich powstania.

Czwartek, 18 stycznia 2007 r.

3. Każde odniesienie w niniejszym rozporządzeniu do:
  - a) zdarzenia powodującego szkodę, dotyczy także zdarzeń powodujących szkodę, co do których zachodzi prawdopodobieństwo ich wystąpienia; oraz
  - b) szkody, dotyczy także szkody w stosunku do której zachodzi prawdopodobieństwo jej powstania.

Artykuł 3

Powszechne stosowanie

Prawo wskazane przez niniejsze rozporządzenie, stosuje się bez względu na to, czy jest ono prawem państwa członkowskiego.

Rozdział II

Czyny niedozwolone

Artykuł 4

Zasada ogólna

1. Jeżeli niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego wynikającego z czynu niedozwolonego jest prawo państwa, w którym powstaje szkoda, niezależnie od tego, w jakim państwie miało miejsce zdarzenie powodujące szkodę oraz niezależnie od tego, w jakim państwie lub państwach występują skutki pośrednie tego zdarzenia.
2. Jednakże w przypadku gdy osoba, której przypisuje się odpowiedzialność i poszkodowany mają, w chwili powstania szkody, miejsce zwykłego pobytu w tym samym państwie, stosuje się prawo tego państwa.
3. Jeżeli ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że czyn niedozwolony pozostaje w znacznie ściślejszym związku z państwem innym niż państwo wskazane w ust. 1 lub 2, stosuje się prawo tego innego państwa. Znacznie ściślejszy związek z innym państwem może polegać, w szczególności, na istnieniu wcześniejszego stosunku pomiędzy stronami, takiego jak umowa, ściśle związanego z danym czynem niedozwolonym.

Artykuł 5

Odpowiedzialność za produkt

1. Bez uszczerbku dla art. 4 ust. 2, prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego z tytułu szkody wyrządzonej przez produkt jest:
  - a) prawo państwa, w którym poszkodowany ma, w chwili powstania szkody, miejsce zwykłego pobytu, jeżeli produkt został wprowadzony do obrotu w tym państwie; lub w jego braku,
  - b) prawo państwa, w którym produkt nabyto, jeżeli został on wprowadzony do obrotu w tym państwie; lub w przypadku gdy nie zachodzi ta okoliczność,
  - c) prawo państwa, w którym powstała szkoda, jeżeli produkt został wprowadzony do obrotu w tym państwie.

Prawem właściwym jest jednak prawo państwa miejsca zwykłego pobytu osoby, której przypisuje się odpowiedzialność, jeżeli osoba ta nie mogła w uzasadniony sposób przewidzieć wprowadzenia produktu lub produktu tego samego rodzaju do obrotu w państwie, którego prawo stosuje się zgodnie z lit. a)–c).

2. Jeżeli ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że czyn niedozwolony pozostaje w znacznie ściślejszym związku z państwem innym niż państwo wskazane w ust. 1, stosuje się prawo tego innego państwa. Znacznie ściślejszy związek z innym państwem może polegać, w szczególności, na istnieniu wcześniejszego stosunku pomiędzy stronami, takiego jak umowa, ściśle związanego z danym czynem **niedozwolonym**.

Czwartek, 18 stycznia 2007 r.

Artykuł 6

Szkody na środowisku naturalnym

Prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego wynikającego ze szkody na środowisku naturalnym lub ze szkody na osobie lub na mieniu, będącej następstwem takiej szkody, jest prawo określone zgodnie z art. 4 ust. 1, chyba że osoba dochodząca odszkodowania decyduje się poddać swoje roszczenie prawu państwa, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące szkodę.

Artykuł 7**Pogwałcenie prywatności i praw związanych z wizerunkiem**

1. Prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego wynikającego z pogwałcenia prywatności lub praw związanych z wizerunkiem jest prawo kraju, w którym zaistniał lub może zaistnieć najbardziej znaczący element lub elementy straty lub szkody.

Jeżeli naruszenie jest spowodowane przez publikację drukowaną lub emisję, za kraj, w którym zaistniał lub może zaistnieć najbardziej znaczący element lub elementy szkody powinien być uznany kraj, do którego publikacja lub emisja są głównie kierowane, bądź, jeżeli nie jest to oczywiste, kraj, w którym dokonuje się kontroli redakcyjnej – prawo tego właśnie kraju powinno być stosowane. Ustalenie kraju, do którego kierowane są publikacja lub emisja, powinno się odbywać w szczególności poprzez określenie języka publikacji lub emisji lub poprzez sprzedaż bądź liczbę odbiorców w danym kraju w proporcji do całkowitej sprzedaży lub liczby odbiorców, bądź poprzez połączenie tych czynników.

Przepis ten stosuje się odpowiednio do publikacji w Internecie i innych sieciach elektronicznych.

2. Prawem właściwym dla prawa do odpowiedzi lub równorzędnych środków oraz dla wszelkich środków zapobiegawczych lub zakazów skierowanych do wydawcy lub nadawcy w odniesieniu do treści publikacji lub emisji jest prawo kraju, w którym zamieszkuje wydawca lub nadawca.

3. Ust. 2 stosuje się także do pogwałcenia prywatności lub praw związanych z wizerunkiem wynikającym z przetwarzania danych osobowych.

Artykuł 8

Naruszenie praw własności intelektualnej

1. Prawem właściwym dla zobowiązań pozaumownych wynikających z naruszenia prawa własności intelektualnej jest prawo państwa, na podstawie którego dochodzi się ochrony.

2. W przypadku zobowiązania pozaumownego wynikającego z naruszenia jednolitego wspólnotowego prawa własności intelektualnej, prawem właściwym dla wszelkich kwestii nie podlegających odpowiedniemu instrumentowi wspólnotowemu, jest prawo państwa, w którym naruszenie to miało miejsce.

3. Prawo właściwe mające zastosowanie zgodnie z niniejszym artykułem nie może zostać wyłączone w drodze umowy zawartej zgodnie z art. 14.

Artykuł 9

Spory zbiorowe

Bez uszczerbku dla art. 4 ust. 2, prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego z tytułu odpowiedzialności osoby będącej pracownikiem lub pracodawcą lub z tytułu odpowiedzialności organizacji reprezentujących ich interesy zawodowe za szkody spowodowane sporem zbiorowym, planowanym lub prowadzonym, jest prawo państwa, w którym spór taki ma zostać lub został podjęty.

Czwartek, 18 stycznia 2007 r.

Rozdział III

Bezpodstawne wzbogacenie, prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia i culpa in contrahendo

Artykuł 10

Bezpodstawne wzbogacenie

1. Jeżeli zobowiązanie pozaumowne z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, w tym także z nienależnego świadczenia, dotyczy istniejącego pomiędzy stronami stosunku, takiego jak stosunek wynikający z umowy lub z czynu niedozwolonego, który jest ściśle związany z tym bezpodstawnym wzbogaceniem, podlega ono prawu właściwemu dla tego stosunku.
2. W przypadku gdy prawa właściwego nie można ustalić na podstawie ust. 1, a strony mają, w chwili wystąpienia zdarzenia będącego źródłem bezpodstawnego wzbogacenia, miejsce zwykłego pobytu w tym samym państwie, stosuje się prawo tego państwa.
3. W przypadku gdy prawa właściwego nie można ustalić na podstawie ust. 1 lub 2, prawem właściwym jest prawo państwa, w którym nastąpiło bezpodstawne wzbogacenie.
4. W przypadku gdy ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że zobowiązanie pozaumowne z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia pozostaje w znacznie ściślejszym związku z państwem innym niż państwo wskazane w ust. 1-3, stosuje się prawo tego innego państwa.

Artykuł 11

Prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia

1. Jeżeli zobowiązanie pozaumowne z tytułu prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia dotyczy istniejącego wcześniej między stronami stosunku, takiego jak umowa lub czyn niedozwolony, który jest ściśle związany z tym zobowiązaniem pozaumownym, podlega ono prawu właściwemu dla tego stosunku.
2. W przypadku gdy prawa właściwego nie można ustalić na podstawie ust. 1, a strony mają, w chwili wystąpienia zdarzenia powodującego szkodę, miejsce zwykłego pobytu w tym samym państwie, stosuje się prawo tego państwa.
3. W przypadku gdy prawa właściwego nie można ustalić na podstawie ust. 1 lub 2, prawem właściwym jest prawo państwa, w którym miało miejsce działanie.
4. W przypadku gdy ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że zobowiązanie pozaumowne z tytułu prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia pozostaje w znacznie ściślejszym związku z państwem innym niż państwo wskazane w ust. 1-3, stosuje się prawo tego innego państwa.

Artykuł 12

Culpa in contrahendo

1. Prawem właściwym dla zobowiązań pozaumownych wynikających kontaktów handlowych mających miejsce przed zawarciem umowy, bez względu na to czy doszło do jej zawarcia, jest prawo właściwe dla umowy albo prawo, które byłoby dla niej właściwe, gdyby została ona zawarta.
2. W przypadku gdy prawa właściwego nie można ustalić na podstawie ust. 1, stosuje się:
  - a) prawo państwa, w którym powstała szkoda, niezależnie od tego, w jakim państwie miało miejsce zdarzenie powodujące szkodę oraz niezależnie od tego w jakim państwie lub państwach wystąpiły skutki pośrednie tego zdarzenia; lub
  - b) w przypadku gdy strony mają, w chwili wystąpienia zdarzenia powodującego szkodę, miejsce zwykłego pobytu w tym samym państwie, prawo tego państwa; lub
  - c) w przypadku gdy ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że zobowiązanie pozaumowne wynikające z kontaktów handlowych mających miejsce przed zawarciem umowy, pozostaje w znacznie ściślejszym związku z państwem innym niż państwo wskazane w lit. a) i b), prawo tego innego państwa.

Czwartek, 18 stycznia 2007 r.

Artykuł 13

Stosowanie art. 8

Do celów niniejszego rozdziału, art. 8 stosuje się do zobowiązań pozaumownych wynikających z naruszenia prawa własności intelektualnej.

Rozdział IV**Swoboda wyboru prawa**

Artykuł 14

Swoboda wyboru prawa

1. Strony mogą poddać zobowiązanie pozaumowne wybranemu przez siebie prawu:
  - a) w drodze porozumienia zawartego po wystąpieniu zdarzenia powodującego szkodę;albo
  - b) w przypadku prowadzenia przez wszystkie strony działalności gospodarczej, również w drodze porozumienia swobodnie wynegocjowanego przed wystąpieniem zdarzenia powodującego szkodę.

Wybór prawa musi być wyraźny lub w sposób dostatecznie pewny wynikać z okoliczności sprawy i nie może naruszać praw osób trzecich.

2. W przypadku gdy wszystkie elementy stanu faktycznego, w chwili wystąpienia zdarzenia powodującego szkodę, zlokalizowane są w państwie innym niż państwo, którego prawo zostało wybrane, dokonany przez strony wybór nie wyłącza stosowania przepisów prawa tego państwa, których nie można umownie wyłączyć.

3. W przypadku gdy wszystkie elementy stanu faktycznego, w chwili wystąpienia zdarzenia powodującego szkodę, zlokalizowane są w jednym lub kilku państwach członkowskich, dokonany przez strony wybór prawa właściwego innego niż prawo państwa członkowskiego, nie wyłącza stosowania przepisów prawa wspólnotowego, w odpowiednich przypadkach w kształcie, w jakim zostały one wdrożone w państwie członkowskim sądu, których nie można umownie wyłączyć.

Rozdział V**Zasady wspólne**

Artykuł 15

Zakres prawa właściwego

Prawu właściwemu dla zobowiązań pozaumownych na podstawie niniejszego rozporządzenia podlegają w szczególności:

- a) podstawa i zakres odpowiedzialności, w tym oznaczenie osób, które mogą być pociągnięte do odpowiedzialności za swoje czyny;
- b) przesłanki zwolnienia z odpowiedzialności, jej ograniczenia i współodpowiedzialność;
- c) istnienie, charakter i ocena szkody lub dochodzonego sposobu jej naprawienia;
- d) środki, które sąd może podjąć w celu zapobieżenia naruszeniu lub szkodzie lub w celu zaniechania naruszenia lub wyrządzenia szkody, lub w celu zapewnienia naprawienia szkody, w granicach uprawnień przyznanych sądowi na mocy właściwego dla niego prawa procesowego;
- e) kwestię dopuszczalności zbywalności roszczenia o naprawienie szkody lub o wypłatę odszkodowania, w tym w drodze dziedziczenia;

Czwartek, 18 stycznia 2007 r.

- f) osoby uprawnione do odszkodowania za szkody poniesione osobiście;
- g) odpowiedzialność za czyny innych osób;
- h) sposoby wygaśnięcia zobowiązania, przedawnienie i terminy zawite, w tym początek, przerwanie i zawieszenie biegu przedawnienia lub terminu zawitego.

Artykuł 16

Przepisy wymuszające swoje zastosowanie

Przepisy niniejszego rozporządzenia nie ograniczają stosowania przepisów prawa siedziby sądu, które znajdują zastosowanie do oceny stanu faktycznego bez względu na to, jakiemu prawu podlega zobowiązanie pozaumowne.

Artykuł 17

Zasady bezpieczeństwa i postępowania

Oceniając postępowanie osoby, której przypisuje się odpowiedzialność, uwzględnia się, na ile okaże się to wskazane, i jako element stanu faktycznego, zasady bezpieczeństwa i postępowania, obowiązujące w miejscu i czasie wystąpienia zdarzenia stanowiącego źródło odpowiedzialności.

Artykuł 18

Bezpośrednie powództwo przeciwko ubezpieczycielowi osoby odpowiedzialnej

Osoba, która poniosła szkodę może wystąpić z roszczeniem o odszkodowanie bezpośrednio przeciwko ubezpieczycielowi osoby odpowiedzialnej, jeżeli przewiduje to prawo właściwe dla zobowiązania pozaumownego lub prawo właściwe dla umowy ubezpieczeniowej.

Artykuł 19

Subrogacja

W przypadku gdy określonej osobie („wierzycielowi”) przysługuje wierzytelność ze stosunku pozaumownego wobec innej osoby („dłużnika”), a osoba trzecia ma obowiązek zaspokojenia wierzyciela albo faktycznie zaspokaja go, zwalniając dłużnika ze zobowiązania, prawo właściwe dla obowiązku osoby trzeciej określa, czy i w jakim zakresie osoba trzecia jest uprawniona do dochodzenia od dłużnika uprawnień, które przysługiwały wierzycielowi wobec dłużnika, zgodnie z prawem właściwym dla wiążącego ich stosunku.

Artykuł 20

Odpowiedzialność kilku osób

Jeżeli wierzycielowi przysługuje wierzytelność wobec kilku dłużników, zobowiązanych do zaspokojenia tej samej wierzytelności, a wierzyciel został zaspokojony w całości lub w części, przez jednego z nich, roszczenie regresowe tego dłużnika wobec pozostałych dłużników podlega prawu właściwemu dla pozaumownego stosunku zobowiązaniowego tego dłużnika względem wierzyciela.

Artykuł 21

Ważność ze względu na formę

Jednostronna czynność prawna, mająca na celu wywołanie skutków prawnych i dotycząca zobowiązania pozaumownego, jest ważna ze względu na formę, jeżeli czyni zadość wymaganiom dotyczącym formy, przewidzianym przez prawo właściwe dla danego zobowiązania pozaumownego lub przez prawo państwa, w którym czynność została dokonana.

Czwartek, 18 stycznia 2007 r.

Artykuł 22**Odszkodowania**

Przy ustalaniu wysokości odszkodowania w przypadku obrażeń ciała, sąd rozpatrujący sprawę stosuje zasadę *restitutio in integrum*, biorąc pod uwagę rzeczywiste okoliczności w kraju zamieszkania ofiary.

Artykuł 23**Ciężar dowodu**

1. Prawo właściwe dla zobowiązania pozaumownego na podstawie niniejszego rozporządzenia, stosuje się w zakresie, w jakim zawiera ono odnoszące się do zobowiązań pozaumownych domniemania prawne lub określa ciężar dowodu.
2. Czynności prawne, mające na celu wywołanie skutków prawnych mogą być dowodzone za pomocą wszelkich środków uznanych przez prawo siedziby sądu lub przez którekolwiek prawo, o którym mowa w art. 21, zgodnie z którym czynność prawna jest ważna ze względu na formę, pod warunkiem że taki środek dowodowy może być przeprowadzony przed sądem.

Rozdział VI**Pozostałe przepisy****Artykuł 24****Miejsce zwykłego pobytu**

1. Do celów niniejszego rozporządzenia za miejsce zwykłego pobytu spółek i innych jednostek organizacyjnych, posiadających lub nieposiadających osobowość prawną, uznaje się miejsce siedziby ich zarządu.

W przypadku wystąpienia zdarzenia powodującego szkodę lub powstania szkody w ramach działalności oddziału, agencji lub innego przedsiębiorstwa, za miejsce zwykłego pobytu uznaje się siedzibę tego oddziału, agencji lub innego przedsiębiorstwa.

2. Do celów niniejszego rozporządzenia, za miejsce zwykłego pobytu osoby fizycznej działającej w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej, uznaje się miejsce głównego przedsiębiorstwa.

Artykuł 25**Wyłączenie odesłania**

Za prawo danego państwa, wskazane jako właściwe na podstawie niniejszego rozporządzenia, uważa się normy prawne obowiązujące w tym państwie, z wyłączeniem norm prawa prywatnego międzynarodowego.

Artykuł 26**Państwa posiadające niejednolity system prawny**

1. W przypadku gdy państwo składa się z kilku jednostek terytorialnych, z których każda posiada własne normy prawne dotyczące zobowiązań pozaumownych, dla określenia prawa właściwego zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, każdą jednostkę terytorialną uważa się za państwo.
2. Państwo członkowskie, w którym różne jednostki terytorialne mają własne normy prawne dotyczące zobowiązań pozaumownych, nie ma obowiązku stosowania niniejszego rozporządzenia w przypadku kolizji norm wyłącznie takich jednostek terytorialnych.

Czwartek, 18 stycznia 2007 r.

Artykuł 27

Porządek publiczny państwa siedziby sądu

1. Stosowanie przepisów prawa wskazanego jako właściwe przez niniejsze rozporządzenie, może zostać wyłączone jedynie wówczas, gdy takie stosowanie jest w sposób oczywisty niezgodne z porządkiem publicznym państwa siedziby sądu.
2. **Co więcej, zastosowanie przepisu prawa wskazanego przez niniejsze rozporządzenie, które skutkuje przyznaniem odszkodowania nierekompensacyjnego, jak odszkodowanie mające charakter kary lub odszkodowanie o skutku odstraszającym, może być postrzegane jako sprzeczne z porządkiem publicznym („ordre public”) państwa siedziby sądu.**

Artykuł 28

Stosunek do innych przepisów prawa wspólnotowego

Niniejsze rozporządzenie nie stanowi przeszkody dla stosowania **lub przyjmowania aktów prawnych instytucji Wspólnot Europejskich** które:

- a) w odniesieniu do kwestii szczególnych, ustanawiają normy kolizyjne odnoszące się do zobowiązań pozaumownych; **lub**
- b) **ustanawiają przepisy, które mają zastosowanie niezależnie od praw krajowych regulujących przedmiotowe zobowiązania pozaumowne na mocy niniejszego rozporządzenia; lub**
- c) **uniemożliwiają zastosowanie przepisu lub przepisów prawa sądu lub prawa wskazanego przez niniejsze rozporządzenie; lub**
- d) **ustanawiają przepisy mające przyczynić się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego, o ile nie mogą one być stosowane wraz z prawem wskazanym przez przepisy międzynarodowego prawa prywatnego.**

Artykuł 29

Stosunek do istniejących konwencji międzynarodowych

1. Niniejsze rozporządzenie nie stanowi przeszkody dla stosowania konwencji międzynarodowych, których stronami, w chwili przyjęcia niniejszego rozporządzenia, jest jedno lub kilka państw członkowskich, a które ustanawiają normy kolizyjne odnoszące się do zobowiązań pozaumownych.
2. Niniejsze rozporządzenie ma jednak, w stosunkach pomiędzy państwami członkowskimi, pierwszeństwo przed konwencjami zawartymi wyłącznie pomiędzy dwoma lub więcej państwami członkowskimi, w zakresie, w jakim konwencje takie dotyczą kwestii uregulowanych niniejszym rozporządzeniem.

Rozdział VII

Przepisy końcowe

Artykuł 30

Wykaz konwencji

1. Do dnia ... (*), państwa członkowskie przekazują Komisji wykaz konwencji, o których mowa w art. 29 ust. 1. Po tej dacie, państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wszelkich przypadkach wypowiedzenia takich konwencji.

(*) 12 miesięcy od daty przyjęcia niniejszego rozporządzenia.

Czwartek, 18 stycznia 2007 r.

2. Komisja publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w terminie sześciu miesięcy od otrzymania:
- i) wykaz konwencji, o którym mowa w ust. 1;
  - ii) przypadki wypowiedzenia konwencji o których mowa w ust. 1.

Artykuł 31

Klauzula przeglądowa

Nie później niż ... (*) Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie ze stosowania niniejszego rozporządzenia. Jeżeli jest to niezbędne, do sprawozdania dołączone zostają wnioski dotyczące dostosowań niniejszego **rozporządzenia**.

Opracowując sprawozdanie, Komisja zwraca szczególną uwagę na skutki traktowania prawa obcego w różnych porządkach prawnych oraz na kwestię odszkodowań, w tym możliwości przyznania odszkodowania o charakterze karnym lub odszkodowania o skutku odstraszającym, istniejących w porządkach prawnych niektórych państw członkowskich.

Sprawozdanie zawiera także analizę dotyczącą zakresu, w jakim sądy państw członkowskich stosują w praktyce prawo obce, w tym zalecenia co do tego, czy pożądane jest wspólne podejście do stosowania prawa obcego.

Po dogłębnych konsultacjach z zainteresowanymi kręgami, w tym z Haską Konferencją Prawa Prywatnego Międzynarodowego, Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu najpóźniej do ... (**) sprawozdanie na temat sytuacji w zakresie prawa stosowanego do wypadków drogowych. Sprawozdanie zawiera wnikliwą analizę skali zjawiska i problemów, a także pogłębioną ocenę skutków. W razie potrzeby sprawozdanie zawiera propozycje poprawek do niniejszego rozporządzenia i/lub propozycje przyjęcia specyficznych przepisów prawnych.

Artykuł 32

Stosowanie w czasie

Niniejsze rozporządzenie stosuje się do zdarzeń powodujących szkodę, które wydarzyły się po jego wejściu w życie.

Artykuł 33

Data rozpoczęcia stosowania

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia ... (***) z wyjątkiem art. 30, który stosuje się od dnia ... (**).

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich zgodnie z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską.

Sporządzono w

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

(*) Cztery lata od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

(**) 12 miesięcy od daty przyjęcia niniejszego rozporządzenia.

(***) 18 miesięcy od daty przyjęcia niniejszego rozporządzenia.